

Handboek NVT

Leeswijzer Taalleesland
Nederlands voor het basisonderwijs
op Aruba (klas 3-klas 6)

Leerjaar 4

Thema 10

Regels zijn regels

Werkboek 10

de regels:

Een regel is een afspraak tussen mensen over wat wel en niet mag. Als je je aan de regels houdt, doe je alleen dingen die mogen.

Regels tijdens eten

	Ik zit op mijn plaats en zorg ervoor dat anderen het ook gezellig hebben.
	Ik eet en drink rustig; ik praat met mijn liniaalstem.
	Na het eten ruim ik mijn rommel op.

de afspraak:

Als je een afspraak met iemand maakt, beloof je elkaar dat je samen iets zult doen.

nakomen:

Als je een belofte nakomt, doe je wat je afgesproken hebt. Je houdt je aan je belofte.

overtreden:

Als je de regels overtreedt, doe je iets wat niet mag. Je doet iets wat tegen de wet of tegen de regels is.

 Woordenschat **1**

Meneer Freek heeft een afspraak gemaakt met de klas.
Als iedereen een 7 of hoger haalt voor het dictee, dan trakteert hij.
Vandaag is het zover: het laagste cijfer van de klas is een 7,5.
Moet meester Freek de afspraak 'nakomen'?
Of moet hij de afspraak toch maar 'afzeggen'?

1 Wat vind jij? Moet hij de afspraak nakomen of afzeggen?

---

2 Waarom?

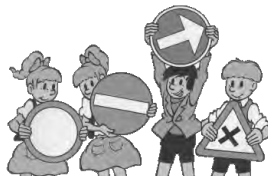

---

de verkeersregels:

De verkeersregels zijn de regels waaraan je je moet houden in het verkeer. Een voorbeeld van een verkeersregel is dat je moet stoppen als het verkeerslicht op rood staat.

de huisregels:

De huisregels zijn de afspraken waaraan je je moet houden in je eigen huis of in een ander huis.

Huisregels

wat je OPENT,

doe je DICHT

wat je pakt,

leg je terug

wat je leent,

geef je terug

wat je knoeit,

ruim je op

wat je aanzet,

zet je uit

wat je leegt,

gooi je WEG

de spelregels:

De spelregels zijn de regels waar je je aan moet houden als je een spelletje doet. In de spelregels staat hoe je het spel hoort te spelen.

de schoolregels:

De schoolregels zijn de afspraken waaraan je je moet houden op school.

agressief rijgedrag:

Iemand die zich agressief gedraagt, gedraagt zich alsof hij elk moment iemand wil aanvallen.

Iemand met agressief rijgedrag gedraagt zich agressief in het verkeer. Bumperkleven (heel dichtbij achter de andere auto rijden) en snijden (bij het inhalen meteen weer op de goede baan gaan vlak voor de ingehaalde auto) zijn voorbeelden van agressief rijgedrag.

1

Er zijn verschillende soorten regels. Op school heb je schoolregels. Daaraan moet je je houden. Anders krijg je straf. Welke regels horen daarbij?
De eerste is al voorgedaan.

1 Op school moet je je houden aan de schoolregels.

2 Als je een spel aan het spelen bent, moet je je houden aan de

---

---

3 In het verkeer moet je je houden aan de

---

4 Als je thuis bent, moet je je houden aan de

Kun je deze nieuwe regels ook invullen?
Kies uit: fatsoensregels of omgangsregels.

5 Als je fatsoenlijk en netjes wil zijn dan ken je de

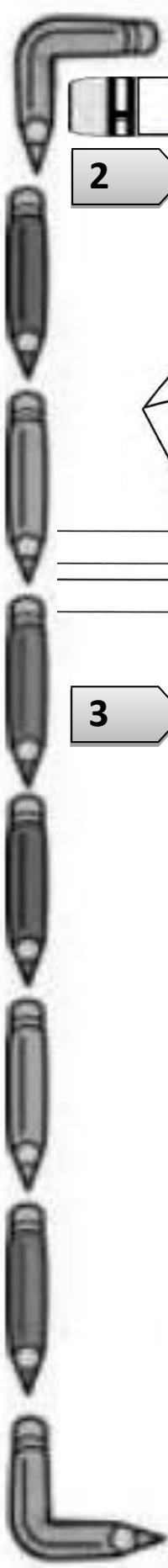
---

6 Als je beleefd en aardig met iemand om wil gaan dan ken je de

---

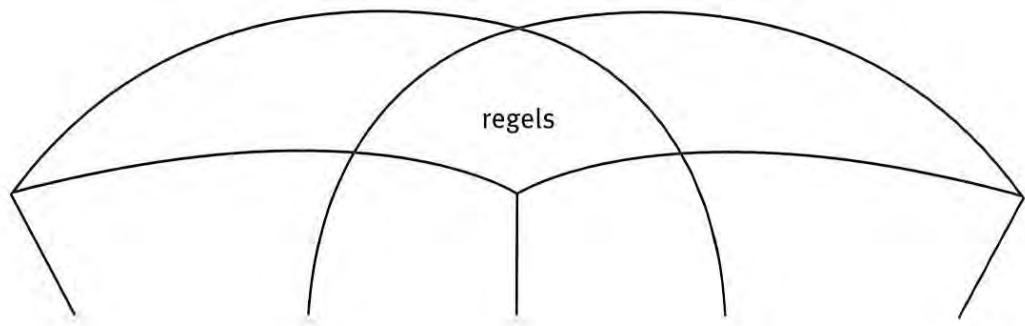

Woordenschat

2 Vul de woordparachute in.

_____

_____

_____

3 Misschien vind je niet alle regels op school even leuk. Toch zijn schoolregels belangrijk. Welke schoolregels vind jij belangrijk? Schrijf jouw schoolregels hieronder maar op.

Mijn schoolregels zijn:

1 _____

2 _____

3 _____

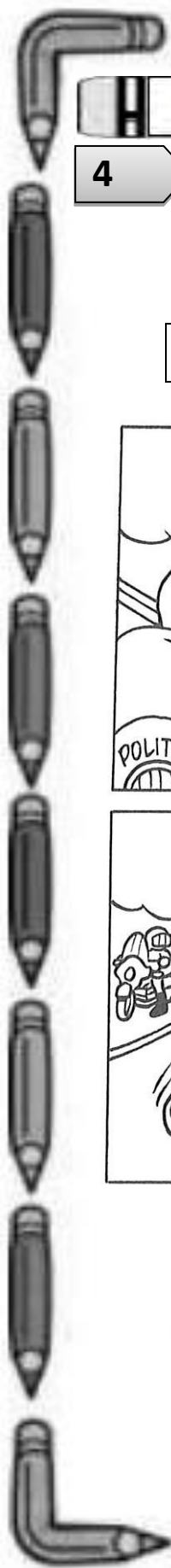
4 _____

5 _____

_____

_____

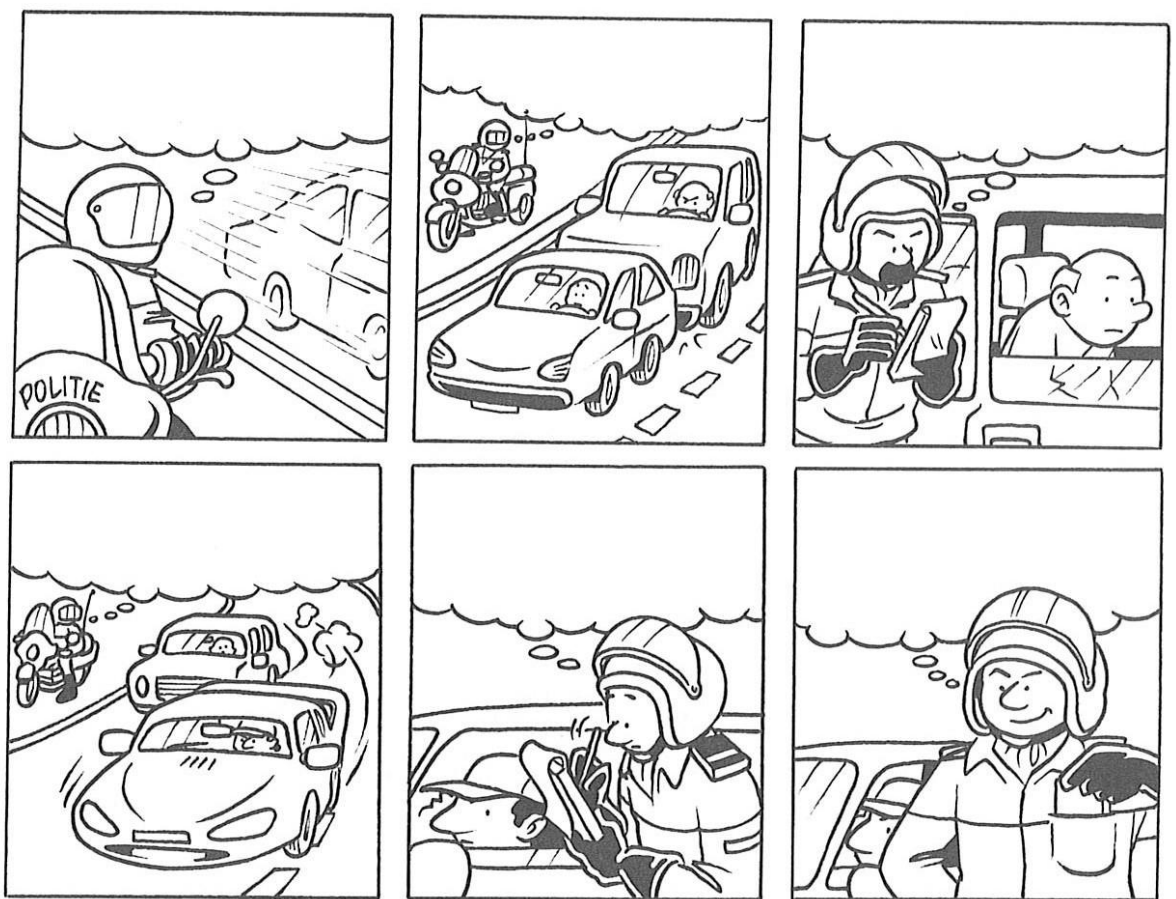

Woordenschat

4

Schrijf de tekst voor de strip.
 Vul de tekstwolkjes in. De woorden uit het hok moet je in ieder geval één keer gebruiken.

agressief rijgedrag   bumperkleven   snijden

Taalbeschouwing

1

We gaan hetzelfde spelletje spelen als Tes en Tim.
 Jij moet zeggen of het zelfstandig naamwoord een mens, een dier, een plant of een ding is. Schrijf de zelfstandige naamwoorden uit het hok op in vier rijtjes.

de begonia	de jongen	de pen	het papier
het meisje	de poes	de tante	de fiets
de hond	het paard	de boom	het gras

mens

---

dier

---

plant

---

ding

---

onsmakelijk: iets wat onsmakelijk is, smaakt vies, ruikt vies of ziet er vies uit.

smakken: Smakken is wanneer iemand vieze geluiden maakt met zijn mond, bij het eten.

boeren: Boeren is wanneer er lucht uit je maag ontsnapt. Het veroorzaakt een geluidje. ("respo")

aflikken: Aflikken is iets ergens vanaf likken, bijvoorbeeld je vingers aflikken als je een smeltend ijsje hebt gegeten.

slurpen: Slurpen betekent drinken met veel geluid.

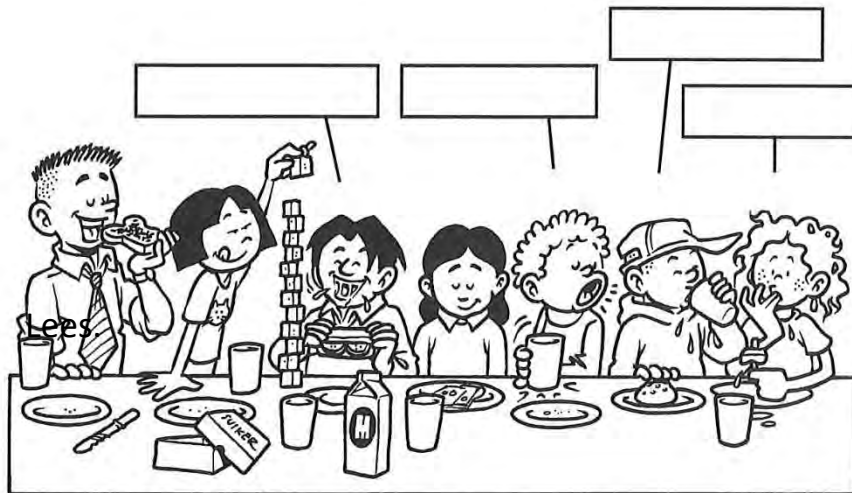

 Woordenschat

1.1

Roberto, Johnny, Marloes, Mayli, Andre en Adriana zitten in klas 4.

De meneer van klas 4 is meneer Andres.
Je ziet ze hieronder.

Net voor de pauze vandaag eet iedereen in de klas. Het eten is erg lekker. De kinderen eten niet allemaal even netjes.

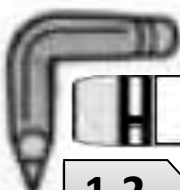
Mayli is dol op knutselen. Ze bouwt een toren van suikerklontjes op de tafel. Johnny eet een boterham met worst. Hij vindt het heel lekker. Hij zit hard te **smakken**.

Meneer Andres houdt erg van brood met hagelslag. Hij eet het zonder te morsen. Op de tafel staat voor iedereen een beker met sap. Roberto heeft zijn beker snel leeggedronken.

Daardoor moet hij **boeren**. Adriana heeft niet zoveel honger. Ze neemt kleine hapjes van haar boterham met kaas. Andre neemt een slok van zijn sap. Hij maakt veel geluid, omdat hij zit te **slurpen**. Marloes eet een ijsje.

Het ijsje smelt een beetje. Daarom moet ze haar vingers **aflikken**.

Zet de dikgedrukte woorden in het plaatje.
Vul ze in het goede hok in.

Woordenschat

1.2

Met wie zou je het liefste samen eten?

_____

_____

_____

Waarom?

_____

_____

_____

2

Zijn de zinnen goed of fout?

Zet een kruisje in het goede hokje.

	fout	goed
1 Onsmakelijk is netjes.	☐	☐
2 Als je smakt, maak je vieze geluiden.	☐	☐
3 Een belofte nakomen is niet doen wat je hebt gezegd.	☐	☐
4 Een regel zegt iets over wat je wel en niet mag doen.	☐	☐
5 Slurpen is je drinken uitspugen.	☐	☐
6 Als je voorrang hebt met de fiets mag je als eerste verder gaan.	☐	☐
7 Regels overtreden mag altijd.	☐	☐
8 Als je een afspraak maakt, beloof je dat je niks samen gaat doen.	☐	☐

Woordenschat

- 3** Johnny geeft een jongensfeestje. Ze hebben vreselijke lol. Ze doen een spelletje wie het onsmakelijkst kan eten of drinken. Maar dan komt moeder binnen! Kijk maar ...

Wil je weten hoe het feestje afloopt?
Lees het verhaal en vul de goede antwoorden in.
Kies uit de woorden in het hok.

onsmakelijk

boeren

aflikken

huisregels

smakken

- 1 Johnny was gisteren jarig. Hij gaf een feestje alleen voor jongens. Iedereen moest zich netjes gedragen. De moeder van Johnny is namelijk erg streng. Ze moesten zich aan alle

_____ houden.
_____

- 2 Iedereen kreeg een stuk taart en een glas cola. Er stond ook een grote zak chips op tafel. Roberto heeft heel veel chips tegelijk in zijn mond gestopt. Hij zat heel hard te

_____
_____
_____

- 3 Johnny moest heel hard lachen om Roberto. Roberto dronk heel veel cola uit de fles! Daarna moest hij heel hard

---

- 4 Andre had intussen zijn eigen stuk taart opgegeten. Hij vond het zo lekker dat hij ook het laatste restje op wilde eten. Daarom ging hij zijn bord en zijn vingers

---

- 5 Moeder staat in de deur heel vies en boos te kijken en roept verschrikt:

“Wat _____ !”

Roberto, Andre en Johnny moesten voor straf alle rommel opruimen. Dat vonden ze echt niet leuk! Ze zijn er best lang mee bezig geweest en ze zaten heel erg te zeuren.

4 Vul het volgende schema in.

1	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	}	2	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
			3	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
			4	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Bij 1 schrijf je het onderwerp van de tekst 'De regels thuis' op.
Bij 2, 3 en 4 schrijf je op wat er van het onderwerp wordt gezegd.

5 Vul het schema in dat bij de tekst past. Kies uit:
De verkeersregels zijn belangrijk - De regels - Regels zijn overal - De spelregels bij sporten

1	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	}	2	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
			3	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
			4	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

Spelling

1

Vul het goede verkleinwoord in. Alle woorden in het hok mag je maar één keer gebruiken.

zeilbootjes	koekje	bankje	vliegtuigjes	dagje	snoepje
kaartjes	rietje	zusje	plattegrondje	flesje	kopje
zakdoekjes	trapjes	handtasje	vliegveldje	drankjes	stadje

Een _____ naar Madurodam

Ik ging met mijn vader en mijn moeder en mijn _____ naar

Madurodam. Wij kochten bij de kassa vier _____. Vader

kreeg een _____ van de dingen die er te zien waren. We

moesten een paar _____ af om in het _____ te

komen. Vader stelde voor om eerst naar Schiphol te gaan. Schiphol was hier

maar een klein _____. Op de landingsbaan stonden

een heleboel _____ op een rijtje naast elkaar. Toen

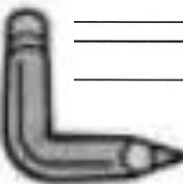
we alles van Schiphol hadden bekeken, rustten we even op een _____

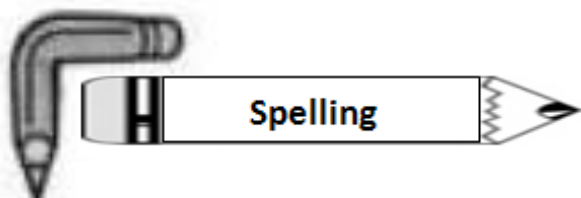
uit. Moeder haalde _____. Zij kocht voor

vader en haarzelf een _____ koffie, voor mijn zusje en mij een _____

limonade met een _____. Bij de koffie hadden ze een

_____ gekregen. Mijn zusje en ik kregen een _____.

_____

Terwijl we onze _____ opdrongen, keken we naar de _____

_____ op de plas. Moeder haalde de papieren _____

_____ tevoorschijn, waarmee wij onze _____

_____ kleverige vingers konden schoonmaken. Daarna stonden wij op en gingen verder kijken.

2 Wat zien wij allemaal in Madurodam? Schrijf het verkleinwoord op.

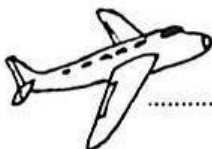
_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

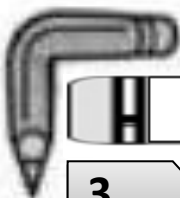

_____

_____

Spelling

3

Verkeer in Madurodam. Wat moet er staan?
Zet de letters in de goede volgorde.
Schrijf de verkleinwoorden op.

1 Er zijn veel kleine

traast
----

jes
-----

 in Madurodam.

_____

_____

_____

2 Een man op een

tiefs
----

je
----

 komt de bocht om rijden.

_____

_____

_____

3 Een vrachtauto staat stil voor een

stiplocht
----

je

 .

_____

_____

_____

4 Achterin de pick-up ligt een klein

varcht
----

je

 .

_____

_____

_____

5 Een kind op een

pets
------

je
----

 steekt het zebraapad over.

_____

_____

_____

6 Op een kruispunt staat een

genat
----

je
----

 het verkeer te regelen.

_____

_____

_____

7 Hij blaast op zijn

luift
----

je

 .

_____

_____

_____

rekening houden met: Als je rekening houdt met iemand, dan denk je aan andere mensen en zorg je ervoor dat ze geen last hebben van je.

zich gedragen: Als je je goed gedraagt, doe je alles zoals het hoort. En je bent beleefd.

de tafelmanieren: Tafelmanieren zijn goede manieren die je hoort te hebben tijdens het eten. Als je goede tafelmanieren hebt, dan praat je niet met volle mond.

onbeheerst gedrag: Iemand met een onbeheerst gedrag laat het echt merken dat hij boos, verdrietig of blij is. Hij heeft zichzelf niet in bedwang.

beheerst gedrag: Iemand met beheerst gedrag laat zijn boosheid, verdriet of blijheid niet of nauwelijks merken. Bijvoorbeeld: de moeder van Nico reageert beheerst op zijn driftbuien.

gewelddadig zijn: Je noemt iemand gewelddadig als hij met hevige kracht iemand kwaad doet of schade veroorzaakt.

lichtgeraakt zijn: Iemand die lichtgeraakt is, is snel boos of beledigd.

Taalbeschouwing

- 1** Maak woorden. Gebruik steeds de letters die in de grijze balken staan.
Twee woorden zijn voorgedaan.

	a	o	u	ie
p				
n			nul	
v	vals			
r				

- 2** We maken het nu wat moeilijker. Er komt nog een letter bij.
Er zijn drie woorden voorgedaan. De andere woorden mag jij doen.

	a	o	u	ie	
p				plezier	l
n		komen			k
v			vrucht		r
r					m

Taalbeschouwing

3 Bedenk zinnen met de woorden in de grijze balken.
Één zin is voorgedaan.

	geen zin	te laat	elke dag
Peter	Peter heeft geen zin om naar bed te gaan.		
Vanessa			
de bus			

Taalbeschouwing

4 Kun jij goede zinnen maken?

	vaak	vrolijk	zondag
Bello	Bello blaft vaak 's nachts.		
de klas			
Guido			
Rachel			

Woordenschat

5

Lees.

Klas 4 is een dag in de dierentuin bij Phillip's Animal Garden met meneer Andres. Ze staan bij de apen. Daar zien ze de tafelmanieren van de apen. Die gedragen zich niet altijd even netjes tijdens het eten. Kijk maar.

Kijk naar het plaatje.

Zet een kruisje in het goede hokje.

	waar	niet waar
1 De apen hebben goede tafelmanieren.	☐	☐
2 De apen houden geen rekening met elkaar.	☐	☐
3 De apen gedragen zich netjes.	☐	☐
4 Ik gedraag me net zo als de apen.	☐	☐
5 Ik gedraag me niet zo als de apen.	☐	☐

Woordenschat

2 Lees eerst wat meneer John nog meer vertelt.

Op straat zie ik wel eens groepjes hangjongeren. Ze staan wat te praten en maken grapjes met elkaar. Ze hebben het dan prima naar hun zin en niemand heeft last van hen. Maar soms vervelen ze zich. Als een voorbijganger iets tegen hen zegt, reageren ze **lichtgeraakt**. Ze voelen zich meteen beledigd. Als ze dan gaan schelden, is hun gedrag **onbeheerst**. En **als ze erop los slaan**, dan is hun gedrag **gewelddadig**.

Hieronder zie je uitspraken van jongeren. Zet op de schrijflijn wat hun gedrag is. Kies uit:

beheerst

gewelddadig

onbeheerst

lichtgeraakt

Ik wil respect man!
Ik ben heel snel
beledigd.

a

Als het mij niet zint,
ram ik erop los.

b

Ik houd niet van ruzie.
Als ik me kwaad maak,
houd ik mij rustig.

c

Als ze me kwaad
maken, kan ik me
niet inhouden.

d

Woordenschat

3 Vul de woordtrap in de goede volgorde in. Kies uit de woorden in het hok.

beheerst gedrag

gewelddadig gedrag

onbeheerst gedrag

de betekenis:

De betekenis is wat bedoeld wordt. De betekenis van bijvoorbeeld piepklein is heel erg klein.

de trefwoord:

Een trefwoord is een woord dat je opzoekt in een woordenboek. Je wilt bijvoorbeeld de betekenis van het woord weten.

de trefletter:

De trefletter is de eerste letter van het woord dat je opzoekt in het woordenboek.

de kolom:

Een kolom is een smal stuk gedrukte tekst. De tekst in een tijdschrift of krant staat vaak in kolommen.

origineel:

Iets wat origineel is, is niet nagemaakt. Het is echt. Dit is een originele schoen van Nike. Dat betekent dat het bedrijf van Nike het zelf heeft gemaakt.

namaak:

Namaak is iets wat nagemaakt is. Als je iets namaakt, probeer je het zo echt mogelijk te laten lijken.

Woordenschat

1

Lorena zit vaak achter de computer. Ze weet er best veel vanaf. Ze wil de betekenis van de woorden 'namaak' en 'origineel' opzoeken.

Lorena kan ze alleen niet vinden. Kun jij haar helpen?

Zoek in kolom 1 naar het woord namaak.

Zoek in kolom 2 naar het woord origineel.

meenemen: Als je iets meeneemt, heb je iets bij je in je tas of zak. Ik neem elke dag brood mee naar school.

nadoen: Net als iemand anders doen, je doet die persoon na.

nakijken: Kijken of je geen fouten hebt gemaakt. De juf kijkt de oefeningen na.

namaak: Namaak is iets wat is nagemaakt. Als je iets namaakt, probeer je iets zo te maken dat het op het voorbeeld lijkt, meestal met de bedoeling het echt te laten lijken en is ook vaak goedkoper.

origineel: iets wat origineel is, is niet van iets anders nagemaakt. Het is echt. Dat is een origineel schilderij.

nakijken: Kijken of je geen fouten hebt gemaakt. De juf kijkt de oefeningen na.

namaak: Namaak is iets wat is nagemaakt. Als je iets namaakt, probeer je iets zo te maken dat het op het voorbeeld lijkt, meestal met de bedoeling het echt te laten lijken en is ook vaak goedkoper.

omgekeerd: Het omgekeerde is net andersom, het tegenovergestelde, bijvoorbeeld binnen en buiten.

ondersteboven: Ondersteboven is met de bovenkant naar onderen, bijvoorbeeld boven en beneden.

origineel: iets wat origineel is, is niet van iets anders nagemaakt. Het is echt. Dat is een origineel schilderij.

1 Welke trefletter moet Lorena intoetsen om te zoeken naar de betekenis van het woord 'namaak'?

---

2 En welk trefwoord?

---

3 Welke trefletter moet Lorena intoetsen om te zoeken naar de betekenis van het woord 'origineel'?

---

4 En welk trefwoord?

---

5 Kan ze sneller een woord opzoeken door een trefwoord of een trefletter in te toetsen?

---

6 Waarom denk je dat?

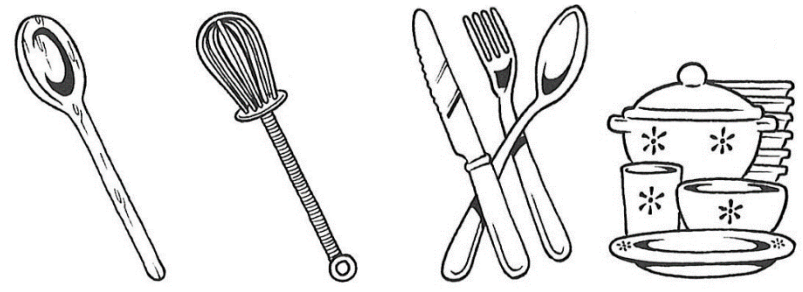

Woordenschat

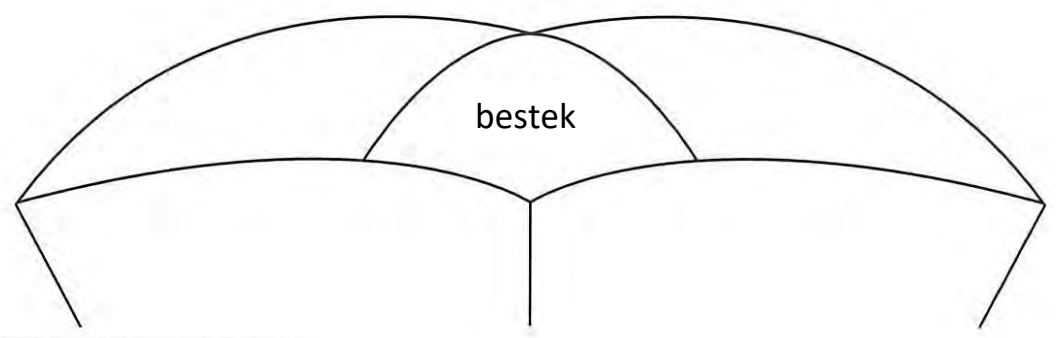
<p>het bestek:</p>	<p>Bestek, dat zijn lepels, vorken en messen.</p>
<p>het servies:</p>	<p>Servies, dat zijn borden, glazen, kopjes, schalen enzovoort, die bij elkaar horen.</p>

1 Trek een lijn tussen het plaatje en het woord waar het plaatje bij hoort.

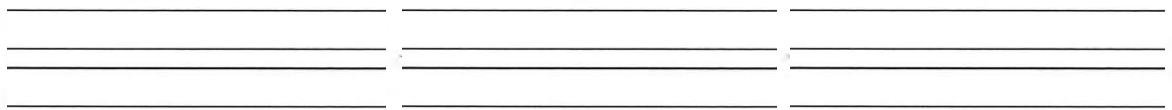
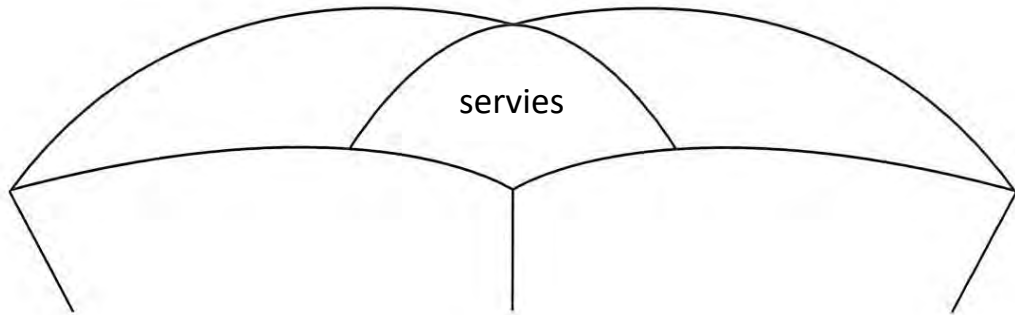
het bestek   het servies   de pollepel   de garde

2 Vul de woordparachutes in. Kijk in het woordenboek voor de goede woorden. Probeer bij de parachute van het servies nog een extra woord te bedenken.

ondersteboven:

Ondersteboven is met de bovenkant naar onderen, bijvoorbeeld kleine kinderen lezen vaak een boek ondersteboven.

binnenstebuiten:

Binnenstebuiten is met de binnenkant naar buiten, bijvoorbeeld je hemd binnenstebuiten aandoen.

achterstevoren:

Achterstevoren is met de achterkant naar voren, verkeerd om, bijvoorbeeld de tafels achterstevoren oplezen.

achterstevoren
nerovetsrethca

vooruitbladeren:

Vooruitbladeren is bijvoorbeeld verder kijken of zoeken in een boek.

terugbladeren:

Terugbladeren is wanneer je een paar bladzijdes terug gaat kijken in een boek.

Weet jij het verschil nog tussen binnenstebuiten, achterstevoren en ondersteboven? Kruis bij elke vraag de twee goede antwoorden aan.

Binnenstebuiten is:

- de bovenkant onder
- de binnenkant buiten
- de achterkant voor
- de buitenkant binnen

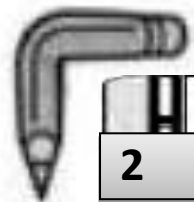
Achterstevoren is:

- de achterkant onder
- de voorkant achter
- de achterkant voor
- de onderkant buiten

Ondersteboven is:

- de bovenkant onder
- de achterkant onder
- de onderkant boven
- de bovenkant boven

Woordenschat

2

Laat je hersens maar goed werken! Zet een plusje als het waar is. En een minnetje als het niet waar is. De eerste twee rijen zijn al ingevuld.

	Ondersteboven	Binnenstebuiten	Achterstevoren
Boven is boven	-	-	-
Boven is onder	+	-	-
Onder is boven			
Onder is onder			
Buiten is binnen			
Buiten is buiten			
Binnen is binnen			
Binnen is buiten			
Achter is achter			
Achter is voor			
Voor is voor			
Voor is achter			

Spelling

1 Maak er eerst één van en schrijf daar het verkleinwoord achter.

twee beesten - één	_____	_____	_____
twee kasten - één	_____	_____	_____
twee honden - één	_____	_____	_____
twee handen - één	_____	_____	_____
twee staarten - één	_____	_____	_____

2 Vul een **t** in waar dat kan.

	fees . je		bees . je	
han . je		pun . je		poor . je
	lijs . je		hoof . je	
bor . je		ban . je		vuis . je
	hon . je		tan . je	
gas . je		rui . je		mas . je

3 Vul in: **d** of **t**. Maak de woorden in gedachten eerst langer.

- 1 Pas op, je maakt een fou je!
- 2 Opa had zijn hoe je scheef op zijn hoofd.
- 3 Waarom blaft dat hon je zo?
- 4 Hij ziet een een je in de vijver.
- 5 Ik slijp een scherp pun je aan mijn potloo je.
- 6 Aan de rand van het bos staat een ten je.
- 7 De wind waait het boo je bijna omver.

het contract: Het contract is een officieel papier waarin afspraken staan. Dat zijn bijvoorbeeld afspraken over werk, huur of verkoop. Afspraken over het kopen van een huis staan in een koopcontract. Afspraken over het huren van een huis staan in een huurcontract. Afspraken met je baas over je werk staan in een arbeidscontract.

bespreken: Als je iets met iemand bespreekt dan praat je erover. Als mensen een contract bespreken dan bekijken ze of ze het eens kunnen worden over de afspraken die in het contract staan.

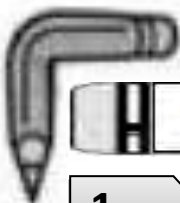
afsluiten: Afsluiten is een eind maken aan iets. Als je een gesprek afsluit, dan ben je klaar met het gesprek. Je kunt ook een contract afsluiten. Dat doe je als je het met elkaar eens bent over de afspraken die in het contract staan.

ondertekenen: Iemand die iets ondertekent zet zijn handtekening eronder. Als je een contract afsluit dan moet je het ondertekenen. Dat betekent dat je je aan het contract houdt.

nakomen: Als je een contract nakomt, houd je je aan de gemaakte afspraken die in het contract staan.

opzeggen: Als je iets opzegt dan zeg je dat je het niet langer wilt. Je kunt een contract opzeggen. Dan zeg je dat je je niet meer aan het contract wilt houden.

Woordenschat
1

Hieronder staan drie contracten. Lees maar.

Hierbij komen wij overeen dat _____ voor onbepaalde tijd zal voetballen bij FC Barcelona met een jaarinkomen van twee miljoen euro.

Handtekening:
_____

Hierbij komen wij overeen dat _____ zal acteren in drie grote films uit Amerika. Per film zal er een half miljoen dollar worden betaald.

Handtekening:
_____

Hierbij komen wij overeen dat _____ directeur wordt van deze bank. De directeur heeft alle rechten en bepaalt zelf hoeveel hij verdient.

Handtekening:
_____

1 Wat is eigenlijk een contract? Leg uit in je eigen woorden.

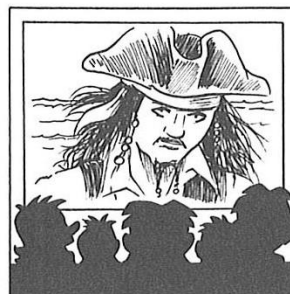

---

2 Kijk nog eens goed naar de contracten. Wat voor soort contracten zijn dat? Kruis aan.

- a koopcontracten
- b huurcontracten
- c arbeidscontracten

3 Welk contract zou jij wel willen ondertekenen? Vul je naam in op de invullijn en zet je handtekening eronder.

Woordenschat

2

Hieronder staan vijf woorden die te maken hebben met een contract. Welke uitspraken horen bij de woorden. Trek de lijnen!

a bespreken

Ik houd me altijd aan de afspraken in het contract!

b afsluiten

Volgens mij zijn we het eens geworden en zijn we dus klaar met de bespreking.

c ondertekenen

Waar moet ik precies mijn handtekening zetten?

d nakomen

Ik hoop dat we het tijdens dit gesprek eens kunnen worden over de inhoud van het contract.

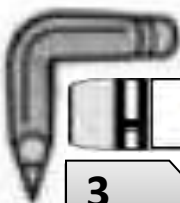
e opzeggen

Ik wil niet langer meer onder dit contract werken.

Woordenschat

3

Meneer John vertelt.

Er zijn verschillende soorten contracten.

- Als je een huis koopt, maak je een **koopcontract**.
- Als je een huis huurt, maak je een **huurcontract**.
- Als je ergens gaat werken, maak je een **arbeidscontract**.

Als je een contract **ondertekent**, moet je altijd vier dingen invullen. Dat zijn je **naam**, de **datum** van ondertekening, de **plaats** en dan je **handtekening**.

Wie heeft welk contract ondertekend? Zet het contract achter de uitspraak.

“Ik heb een nieuwe baan!”

“Wij hebben een nieuw huis gekocht!”

“We hebben tijdens onze vakantie een auto gehuurd.”

Woordbegrip

1

Mayli is een echte regelneef. Ze vindt het leuk om allerlei dingen voor haar klasgenootjes te regelen. Vandaag regelt ze koeken voor de hele klas.

Wat zou jij graag willen regelen voor de kinderen in je klas? Schrijf het op.

Ik zou dit graag willen regelen:

En hoe zou je dat dan willen regelen? Bedenk hoe jij dat gaat doen. Maak een plan en schrijf dit op.

---

liegen:

Liegen is met opzet iets zeggen wat niet waar is.

de leugen:

Als je een leugen vertelt, lieg je. Een leugen is iets wat niet waar is. Maar je doet alsof het wel waar is.

foppen:

Als je iemand fopt, houd je hem voor de gek. Je haalt een grapje met hem uit. Je geeft hem bijvoorbeeld een heel grote doos met een piepklein cadeautje erin.

voor de gek houden:

Als je iemand voor de gek houdt dan vertel je hem voor de grap een leugentje.

een ervaring delen:

Als je een ervaring met iemand deelt dan vertel je aan iemand wat je hebt meegemaakt.

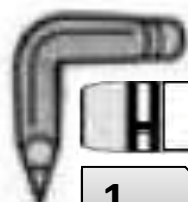

je inleven:

Je inleven is je verplaatsen in de gedachten van iemand. Je voelt dan aan wat iemand anders denkt of voelt.

iets haarfijn aanvoelen: iets haarfijn aanvoelen is iets heel precies aanvoelen. Je weet dan wat iemand voelt of wil zonder dat hij dat verteld heeft. Bijvoorbeeld: Mario zegt het niet, maar ik voel haarfijn aan dat hij bij mij wil spelen.

Woordenschat

1

Wat denk jij? Is het de waarheid of een leugen?
Zet een kruis in het goede vak.

	waarheid	leugen
1 Meneer Andres zegt: "Je hebt meer dan 4 ribben in je lichaam."	☐	☐
2 Tom komt te laat de klas binnen. Hij zegt: "Ik moest van mijn moeder het hele huis schilderen."	☐	☐
3 Ana komt te laat de klas binnen. Ze zegt: "Het spijt me. Ik heb me verslapen."	☐	☐
4 Karina zegt: "Ik kan vanavond niet naar de voetbaltraining toe, want ik moet na school blijven bij meneer Andres."	☐	☐
5 Meneer Andres zegt: "Je hoeft nooit van je leven meer te rekenen."	☐	☐

2

Lees goed wat Sandra, Marion en Niels tegen elkaar zeggen.
Vul in.

1 Welke kinderen delen dezelfde ervaring?

---

2 Wie kan zich inleven?

---

3 Je kunt zeggen: zich inleven. Maar je kunt ook zeggen:

het h _____ aanvoelen.

---

4 Welke ervaring heb jij wel eens met iemand gedeeld?
Zo ja, met wie dan?

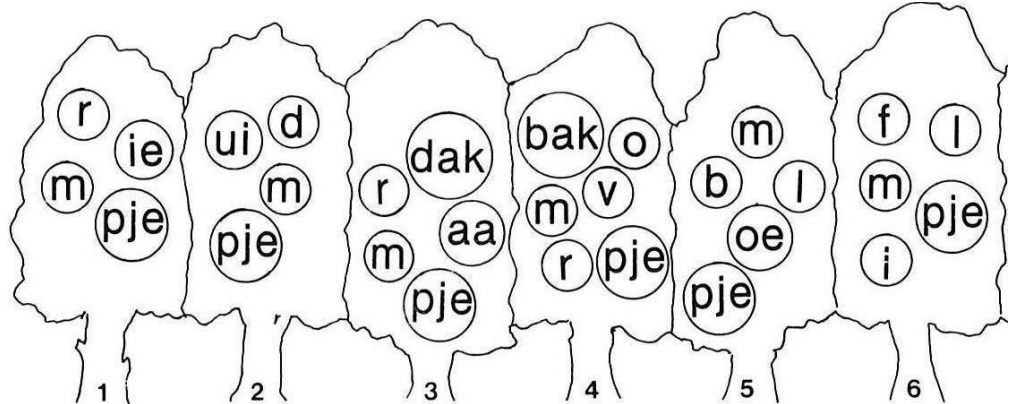

Spelling

1 In Madurodam staan een heleboel appelboompjes. De appels in elke boom vormen een verkleinwoord met **-pje**. Schrijf die op.

1	_____	4	_____
	_____		_____
2	_____	5	_____
	_____		_____
3	_____	6	_____
	_____		_____

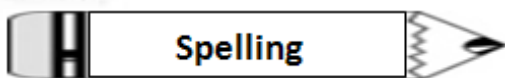
2 Maak er een verkleinwoord van. Kies daarna het goede woord bij de zinnen.

riem	_____	arm	_____
	_____		_____
palmboom	_____	film	_____
	_____		_____

- Het _____ van de pop is kapot.
_____
- Bij het strand staat een klein _____
_____
- Juf liet een _____ zien over dolfijnen.
_____
- Aan zijn rugzak zit een _____
_____

3 Maak er een verkleinwoord van.

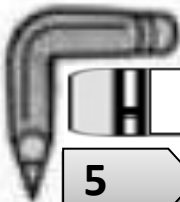
ring	_____	som	_____
tang	_____	kin	_____
wang	_____	bel	_____
tong	_____	rug	_____
ding	_____	tor	_____
spron	_____	pop	_____
kring	_____	pan	_____
gang	_____	spel	_____
slang	_____	kar	_____
tekening	_____	brug	_____
rekening	_____	bril	_____
vriendin	_____	vlam	_____

4 Vul in:

- Boertje en boerin _____ , vriendje en vriendin _____ .
- Er zit een tor _____ op zijn snor _____ .
- Het lam _____ staat bij het stam _____ .

Spelling

5

Zoek steeds twee helften bij elkaar zodat er goede woorden komen te staan.

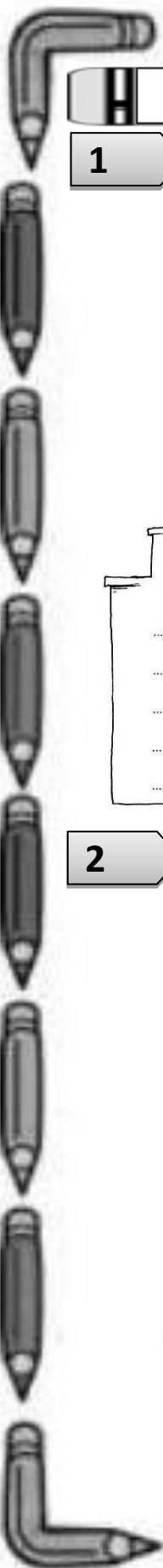
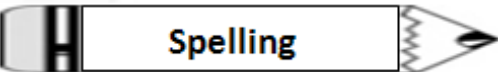
ko	linkje	_____
ket	ninkje	_____
pud	ninkje	_____
wo	rinkje	_____
hel	ninkje	_____
leu	dinkje	_____
belo	tinkje	_____
ha	ninkje	_____

6

Zoek de persoonsvorm door de zin in een andere tijd te zetten. Schrijf de nieuwe persoonsvorm achter de zin. De eerste is al voorgedaan.

- Laura en Anna lopen in het park. liepen
_____
- Ze duwen een kinderwagen.
_____
- Daar ligt Laura's broertje in.
_____
- Laura's moeder zit op een bank.
_____
- Ze kijkt naar de twee meisjes.
_____
- Gaan ze niet te ver?
_____

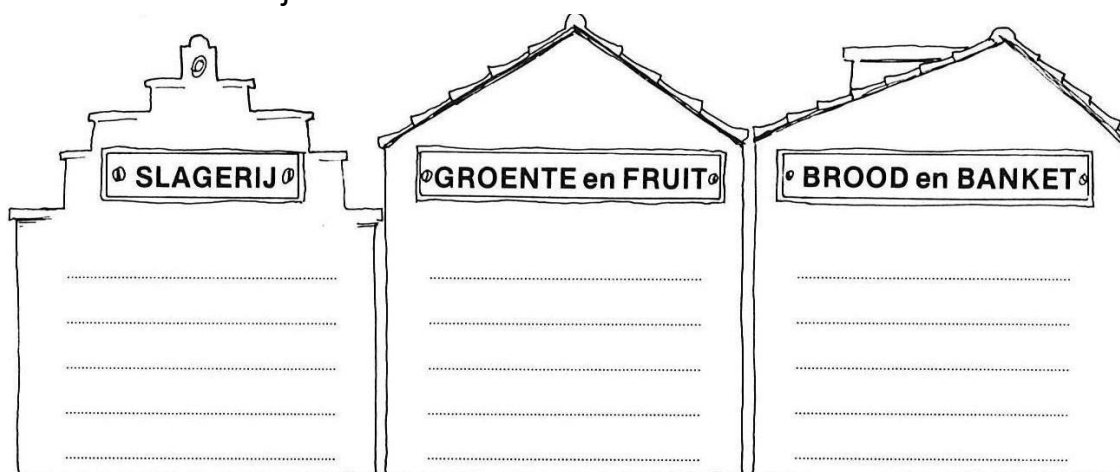

Spelling

1 Zet het woord in de goede winkel.

kaneelkoekjes – sperzieboontjes – kippenpootjes –
 aardbeientaartje – gehaktballetjes – appeltjes –
 krentenbolletjes – bloemkooltje – suikerwafeltjes – speklapjes –
 komkommertjes – biefstukjes – worteltjes – chocoladetaartjes –
 knakworstjes

2 Zet het goede verkleinwoord erachter.

de winkel – het _____

de aardappel – het _____

de fruitkraam – het _____

de oorbel – het _____

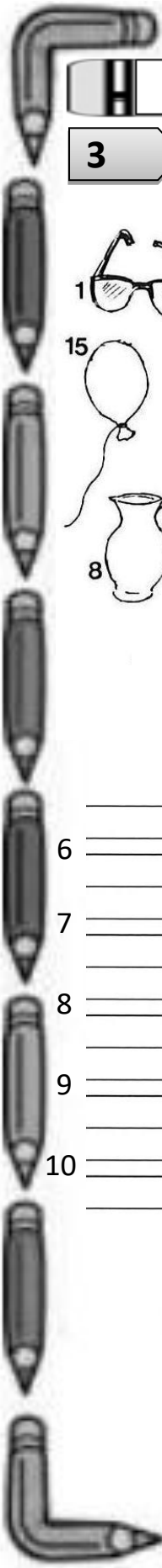
de telefoon – het _____

de keukenlamp – het _____

het geheim – het _____

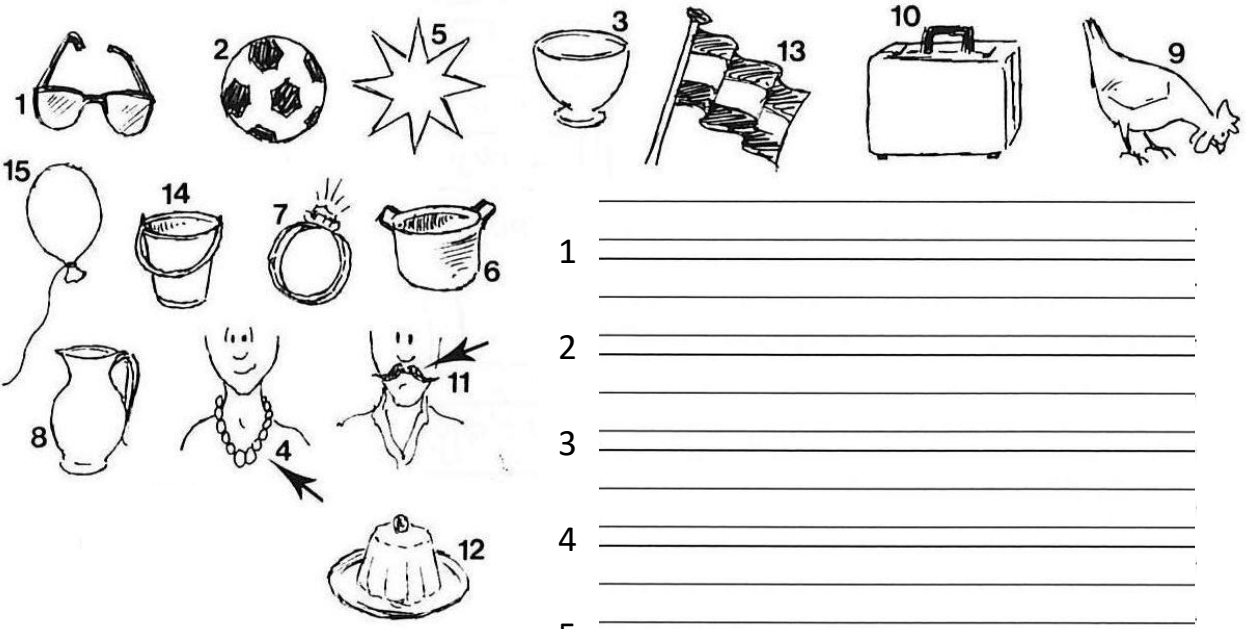
_____

_____

Spelling

3 Vul de verkleinwoorden in.

1	_____
2	_____
3	_____
4	_____
5	_____
6	_____
7	_____
8	_____
9	_____
10	_____
11	_____
12	_____
13	_____
14	_____
15	_____

Taalbeschouwing

4.1

Lees.

De agent liep naar de vrouw toe. "U mag hier niet parkeren." Hij wees naar een bord. "Ik moet u helaas een bekeuring geven." De vrouw schudde haar hoofd. "Dat is mijn auto niet." De agent haalde een boekje tevoorschijn. "U mag niet jokken. 5 Ik zag u zelf het raam dichtdoen en uitstappen." "Dat klopt", zei de vrouw, "maar ik jok niet. Ik heb hem gestolen van een oud mannetje. Hij is dus niet van mij." "Echt waar?", vroeg de agent. "Echt waar", antwoordde de vrouw. "Goed dan, ik geloof u", zei de agent en hij borg zijn 10 boekje weer op. De vrouw stapte in en reed de straat uit.

Zet de zelfstandige naamwoorden uit het verhaaltje in de goede rij. Woorden die vaker voorkomen, hoef je maar één keer op te schrijven.

de-woorden

---

het-woorden

Taalbeschouwing

4.2

Hoe heten de woorden die je bij opdracht 1.1 hebt ingevuld?

- a werkwoorden
- b eigennamen
- c zelfstandige naamwoorden

5.1

In het boekje van de agent staan namen en adressen van mensen die een bekeuring hebben gekregen. Zet een rondje om de namen.

5.2

Verzin een naam en een adres voor de agent en de vrouw uit het verhaaltje. Schrijf ze hieronder op.

De agent:

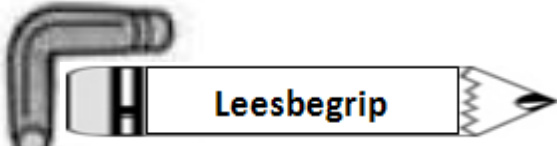
De vrouw:

6

Lees.

Er komt een groepje jongens de hoek om. Patrick haalt opgelucht adem. “Klaar voor de laatste opdracht?”, vraagt Renzo. Patrick voelt hoe zijn hart bonkt, maar hij knikt.

Opeens klinkt er vlakbij een woedend geblaf.

5 “Wegwezen!”, sist Kelvin en ze sprinten in de richting van de ingang. Vliegensvlug kruipen ze onder het hek door. Het geblaf klinkt nu gelukkig wat verder weg.

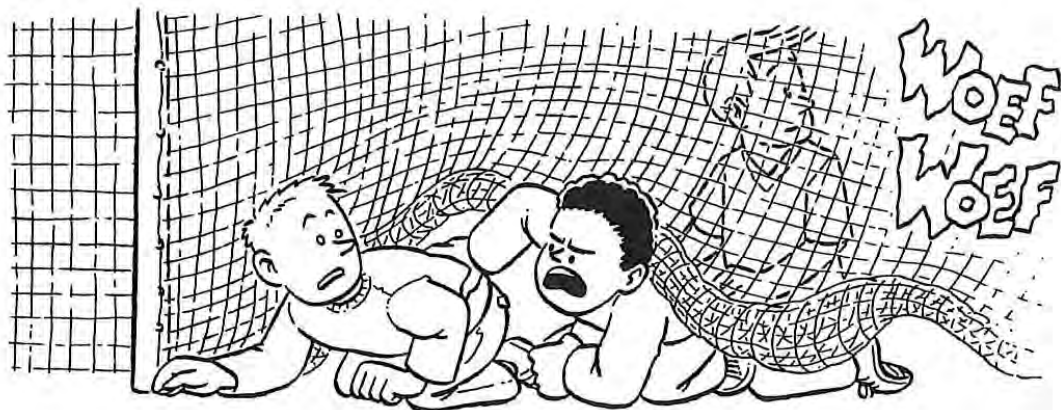
Een half uur later zitten ze op Patricks kamer. “Morgen proberen we het opnieuw”, zegt Renzo. Hij grijnst naar Patrick.

10 “Als je nog durft tenminste.” “Natuurlijk durf ik”, snauwt Patrick. De andere jongens staan op en stommelen de trap af. Patrick blijft alleen achter.

“Kleed je je zo even om? We gaan over een half uurtje naar oma.” Patrick zucht diep. Hij was oma’s verjaardag

15 helemaal vergeten.

De kamer zit al vol als Peter en zijn moeder binnenkomen. Oma komt meteen met een groot stuk gebak naar Patrick toe. Patrick probeert vrolijk te kijken, maar dat lukt niet erg goed. Hij moet steeds aan morgen denken. Aan de laatste opdracht ...

- 1 Waarom begint bij regel 4 een nieuwe alinea?
Zet een kruisje in het hokje voor het goede antwoord.
  - a Er gebeurt iets heel anders.
  - b Er gebeurt iets op een andere tijd.
  - c Er gebeurt iets op een andere plaats.
  - d Er komt een andere persoon bij.

- 2 Waarom begint bij regel 8 een nieuwe alinea?
  - a Er gebeurt iets heel anders.
  - b Er gebeurt iets op een andere tijd.
  - c Er gebeurt iets op een andere plaats.
  - d Er komt een andere persoon bij.

- 3 Bij regel 13 begint een nieuwe alinea. Welke zin kan daar niet staan?
  - a Zijn moeder steekt haar hoofd om de hoek.
  - b Zijn vader komt binnen.
  - c Hij gaat languit op bed liggen.
  - d Zijn oudste zus doet de deur open.

4 Waarom begint bij regel 16 een nieuwe alinea?

- a Er gebeurt iets heel anders.
- b Er gebeurt iets op een andere tijd.
- c Er gebeurt iets op een andere plaats.
- d Er komt een andere persoon bij.

5 Hoeveel alinea's heeft het verhaal?

- a 2 alinea's
- b 3 alinea's
- c 4 alinea's
- d 5 alinea's

 Leesbegrip

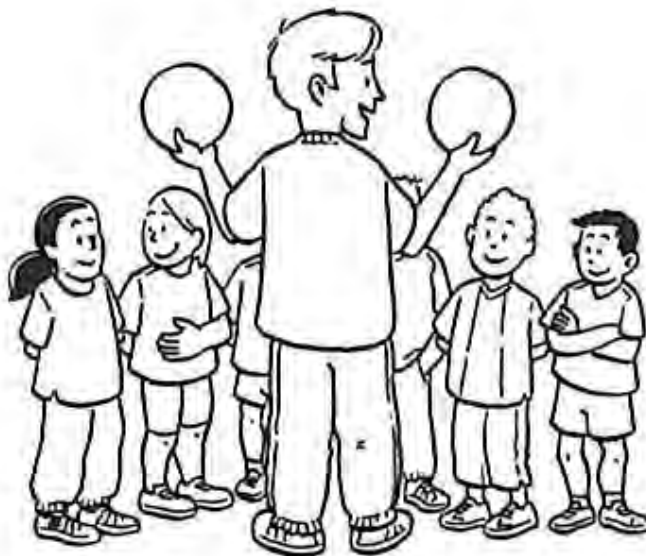
7

Lees.

“Kom maar even hier”, zegt meneer Jon. “Dan leg ik uit wat de regels van dit spel zijn.” De kinderen van klas 4 gaan in een grote kring om hem heen staan. Meneer Jon pakt de groene bal in zijn ene hand en de rode bal in zijn andere hand. Dan begint hij te vertellen.

Stel je voor dat er op regel 4 een nieuwe alinea begint. Welke zin kan daar dan *niet* staan?

- a Er komt een man het schoolplein op.
- b De kinderen luisteren zwijgend.
- c Er wordt opeens hard op een raam geklopt.
- d 's Middags gaan ze het spel echt spelen.

Spelling

8

Schrijf er één verkleinwoord achter zodat je steeds drie goede woorden krijgt. De tekeningetjes kunnen je helpen.

1 krui-
kinder-
vracht-

2 roei-
zeil-
motor-

3 brom-
water-
kinder-

4 zak-
hand-
hoofd-

5 vinger-
zonne-
bol-

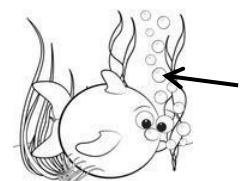
6 sinaas-
moes-
aard-

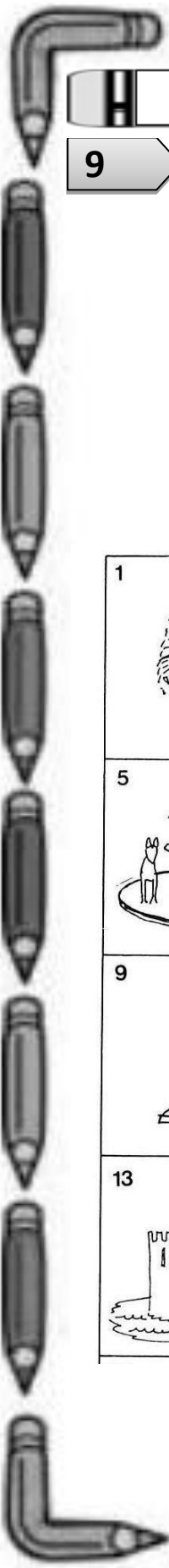

7 kaart-
bal-
kring-

8 oor-
fiets-
lucht-

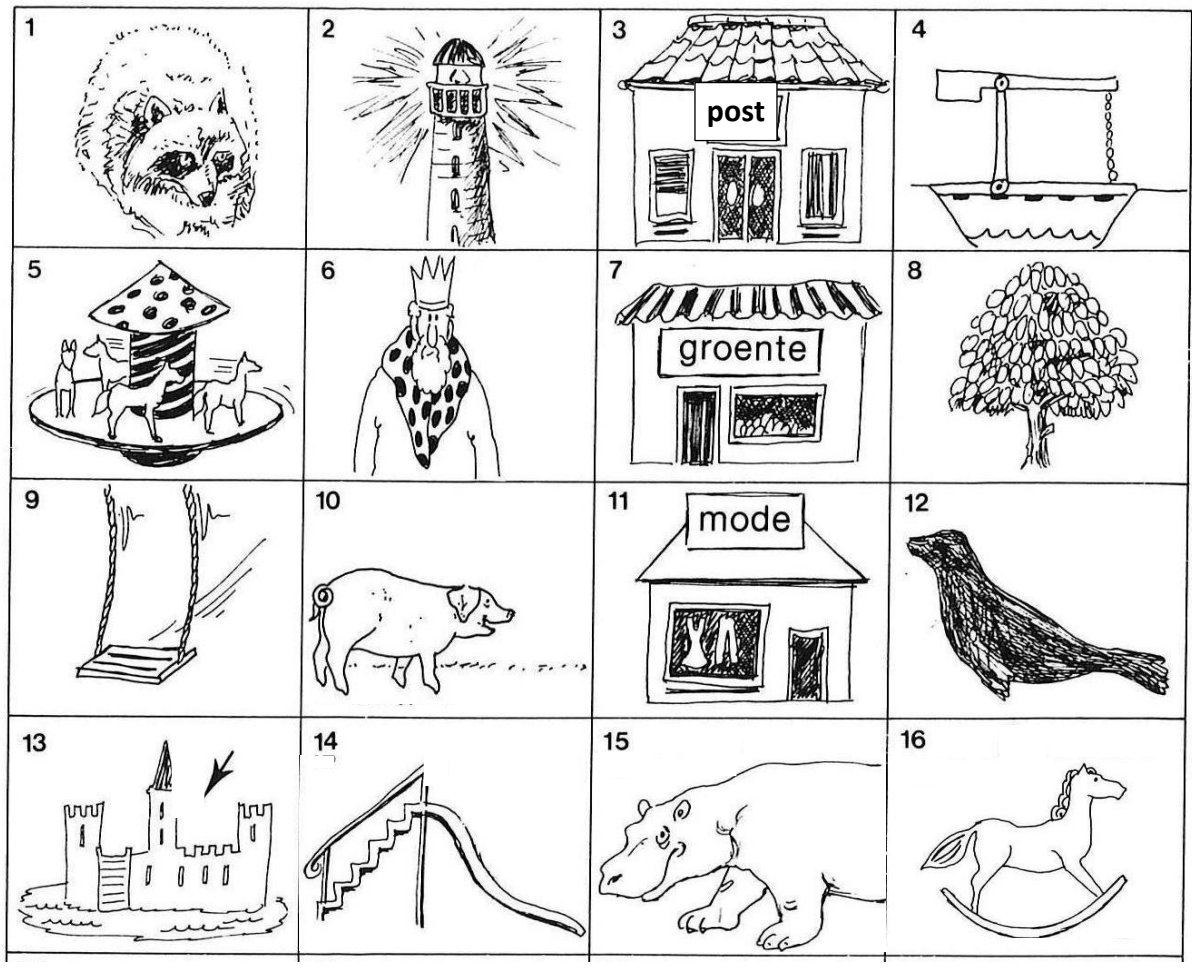

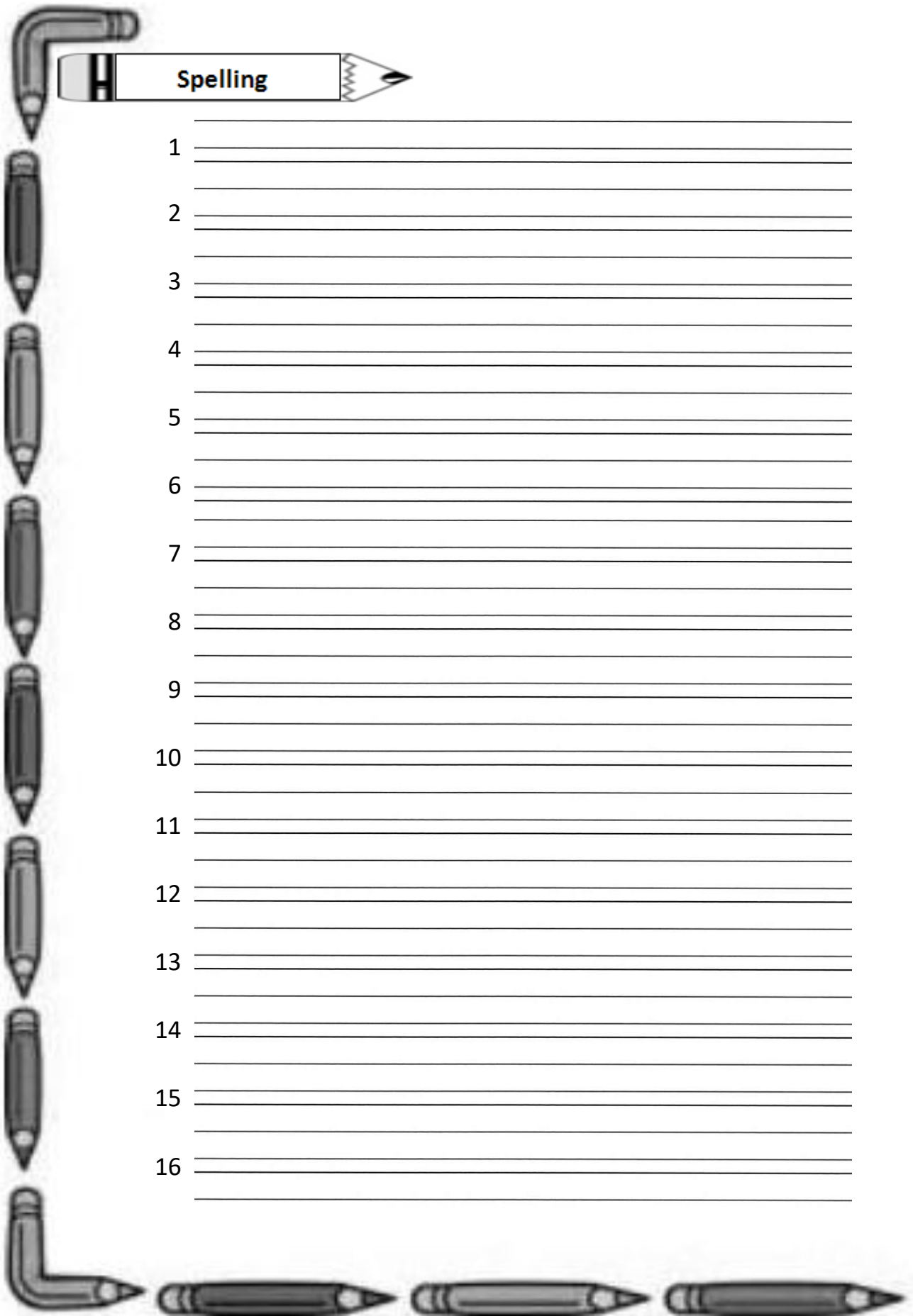
Spelling

9

Zoek de nummers van de verkleinwoorden in het hok op in de tekening. Zet de woorden dan bij de nummers op de volgende bladzijde.

kasteeltje	boompje	wasbeertje	koninkje
ophaalbruggetje	draaimolentje	groentewinkeltje	
schommeltje	postkantoor	modezaakje	
zeehondje	glijbaantje	biggetje	
nijlpaardje	vuurtorentje	hobbelpaardje	

Stellen

10

Bekijk de tekening.
De tekening gaat over kinderen die alles regelen: als politieagent, als helper in een ziekenhuis en als strepentrekker.

Schrijf op wat je allemaal op de tekening ziet.

Stellen

11.1 Hoeveel andere woorden kun je halen uit het woord SPELREGEL? Maak de rijen langer.

2 letters er	3 letters les	4 letters peer
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

5 letters speer	6 letters legers
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

11.2 Voor elk woord krijg je punten. Voor een 2-letterwoord krijg je 2 punten. Voor een 3-letterwoord krijg je 3 punten, enzovoort. Tel nu hoeveel punten je hebt en vul dat hieronder in.

Ik heb _____ punten gehaald.

Stellen

12.1

Doe hetzelfde nog eens met het woord AFSPRAKEN.

2 letters

3 letters

4 letters

---

5 letters

6 letters

12.2

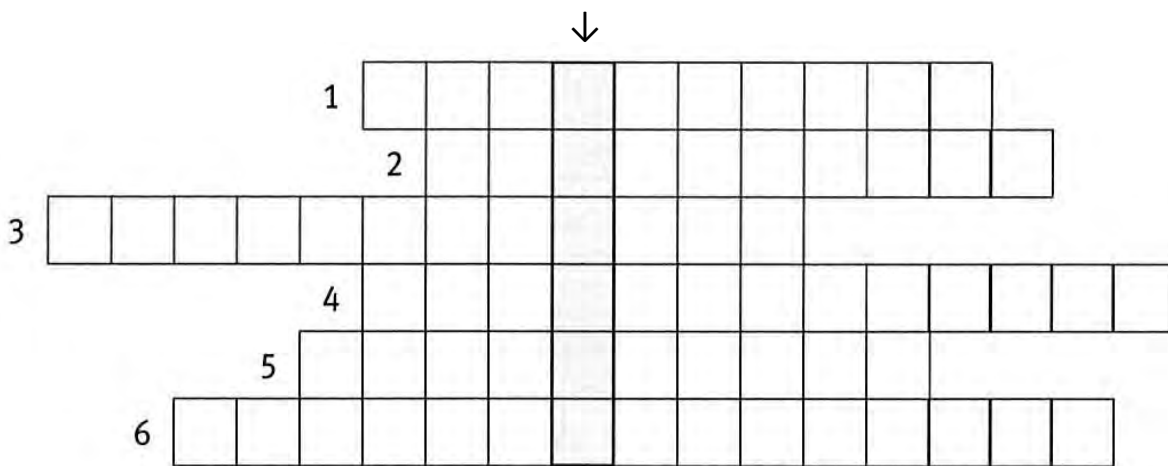
Ik heb _____ punten behaald.

1

Maak de puzzel door de goede woorden in te vullen.

- 1 iets doen wat tegen de wet of de regels is.
- 2 afspraken waaraan je je moet houden bij een spelletje.
- 3 regels waaraan je je moet houden op school.
- 4 de manier waarop je je hoort te gedragen tijdens het eten aan tafel.
- 5 de letter waarmee het woord dat je opzoekt begint.
- 6 met de binnenkant naar buiten.

Wat staat er verticaal in het vak van het pijltje?

Er staat: _____

_____

_____

